

11

16544

ԳԵՂՈՆ ՆԱՅ ԴՐՕՇԱԿԻՆ

25 MAR 2010

ARTACHÈS OHANESSIAN

ODE AU DRAPEAU ARMÉNIEN

Dessin de LOUIS COQUARD

IMPRIMERIE

□ MASSIS □

1926 - PARIS

ÉDITIONS "OCHACAN"

ԱՐՏԱՇԷՍ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻԱՆ

ԳԵՂՈՆ ՀԱՅ ԴՐՕՇԱԿԻՆ

Գծագրում էին Լուիս ԿոֆԱՐԴի

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

□ ՄԱՍԻՍ □

1926 - ՊԱՐԻՍ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ "ՕՇԱԿԱՆ" Ի

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԱԾ՝ 1919ի մայիսի 28ին, Ingénieurs
Civils de Franceի սրանին մէջ, Ամրողական
Հայաստանի Պատուիրակութեան նախաձեռնու-
թեամբ կայացած Մեծ Երեկոյթին, ի պատիւ
Առաջին Տարեդարձին Հայ Հանրապետութեան,
որուն, աւա՛ղ, քիչ մնաց, խանձարութիւնը
ծինի բլլար իր մահու պատանքը, տգրուկ ու
կարճատես դիւանաբէտներու ամբարոյ դաւերուն
և ոճրագործ սպիկարութեան պատճառաւ: ☐

ՆԵՐԷ՛, ո՛վ հայ-
կական սուրբ
Դրօշակ, որ ան-
ծանօթ մէկ գիւ-
ղի աննշան ու

11-16544 9/10

տարաբախտ բանաստեղծը Քեզ իր սրտագլին ողջոյնը բերէ, սրբէ գէթ մի հեղ ուրախութեան արցունքներն իր տրամաբեկ աչքերուն, ու Քեզ բազուններուն մէջ սեղմէ պահիկ մը, եւ իր կարօտակէզ ու պապակ շրթները կաթոգլին ու խանդաղատօրէն համբուրեն Քեզ:

Ներէ՛, որ Քեզ վերջապէս բանամ սիրտս, ու պոռթկամ դարերու ծովացեա՛լ վիշտերս: Ներէ՛, որ Քու վեհատեսիլ ծածանումիդ առաջ, ես, երկիւղած ուխտաւոր մը, Քեզ բերեմ ողջոյնն ազատութեան ու հրճուանքի:

Ես, սակաւաթիւ բախտաւորներէն մին եղայ այն հարիւր-հազարներէն, որոնք կարաւան կարաւան, Ազատու-

թեանդ ի խնդիր, Ուխտի էին ելեր, ու քալե՛ր, քալեր տատասկներու եւ գերեզմաններու ընդմէջէն, արիւն-արտասուքներ քամեր, իրենց հոգեակները թողեր ճամպաներուն վրայ, և՛ ծարաւ, և՛ անօթի, և՛ վիրաւոր, քալե՛ր, քալեր էին սարն ի վեր...

Սարն ի վեր այդ ելքը, հարիւրաւոր տարիներով, սերունդներէ սերունդ, քանի՛ քանի՛ հազարներ փորձեր էին, քանինե՛ր արնաքամ կամ խեղդամահ, ինկեր էին ժայռերուն ստորոտը, ու ժասպառ փոռեր՝ կիզիչ աւաղներուն վրայ: Քանինե՛ր թաւալզլոր սահեր էին անդունդներէ վար: Ի՛նչ վարդ երազներ խամրեր էին եւ կոյս հոգիներ ահաբեկ ցնորեր: Ի՛նչ հրաբոց աչքեր, ի՛նչ արեւներ մարեր էին երազն իրենց

աչքերուն, երգն իրենց շրթունքին...

Սակայն, ի՞նչ փոյթ, կ'ըսեն թէ՛ երեք սուրբ գոյներդ հիմա ազատ ու յաղթական կը ծածանին մեր պապենական Արարատին ձիւնապսակ գագաթին վրայ:

ԵՍ չտեսայ Արարատը, բարձրաբերձ ու վեհաշուք Արարատը, բայց մանուկ օրերուս, մայրս, ո՛ղջ գիշերներ արթուն, սնարիս մօտ պաղատագլին ու արցունքոտ աչքերով երգեր էր, իր անուշիկ օրօրներուն հետ, հայրենակարօտ բանաստեղծի մը սրտաբուխ ճիչը՝ «Մի օր պիտի գա՞յ Մասեաց գագաթում...»ը: Այդ տխրանոյշ, օրօրող երգերուն խաղերն ա՛յնքան խառ-

նուեր էին իմ երազներուս, որ տարիներ ամբողջ, առանձինն շարունակեր էի մօրկանս երգը, մերթ բարձրաձայն, ու մերթ իմ երգս ո՛չ բառ ունէր եւ ո՛չ վանկ, պաշտամունքի և հիացումի ա՛յնքան սքանչելի երգ մը, զոր համակ էութիւնս ծածուկ կը մրմնջէր մելանոյշ ներդաշնակութեամբը բի՛ւր բի՛ւր յոյգերու եւ անծանօթ սարսուռներու:

Օրերով փոռած Արգէսի կուշտին, երազեր եմ Արարատը, աւելի՛ երկնասլացիկ, աւելի՛ վեհատեսիլ ու հրաշագե՛ղ Արարատ մը, որ լուռ հանգիստ տեսն էր եղած անցեա՛լ անցեա՛լ դարերու մեր հայրենի երկրին ե՛ւ փառքի և՛ տառապանքի օրերուն... Ու երազեր էի Արարատը, Յեղիս նման հինաւուրց ու անընկճելի Արարատը, խորխտա-

դէմ ու միշտ հաստատօրէն կանգուն
եւ կենդանի:

Իմ հոգիի խորքերուն մէջ Անոր ա-
ռանձին ու մասնայատուկ նուիրական
բազինն էի կանգներ, օրերով ծունգի՝
իմ ուխտը կնքեր, իմ ականջներուն
ո՛րքան անծանօթ ու անհասկնալի,
նո՛յնքան իմ հոգիին ընտանի աղօթք-
ներ մըմնջեր, արտասուքներ թափեր...

Եի հիմա, ո՛վ իմ հայրենի Դրօշակ,
այդ չքնադատեսիլ ու հոյակապ բա-
զինի բարձունքին, ազա՛տ կը ծածա-
նին երեք սուրբ գոյներդ... Ի՛նչքան
գեղեցիկ պէտք է ըլլաս Դո՛ւն, ա՛յդ-
պէս, թեւերդ արեւի ճաճանչներուն
լայն բացած, հայրենի հովիկին համ-

բոյրներուն տակ... Կարծես մեռնիլ
չկամեցող Յեղս հոգի ու շունչ առած
Քու ծալքերուն տակ, ուրախութենէն
կայտուէր, ծափէր ու ժպտէր հանո՛ւր
աշխարհին...

Ողջո՛յն, ողջո՛յն Քեզ, հազա՛ր ողջոյն,
եւ բիւր յարգա՛նք անոնց, որոնք
հրաշակերտեցին Քու Ազատութեանդ
բազինը:

Իբր կենդանի հեգնանք՝ մեր դարաւոր
ոսոխներու երեսին, եւ իբր նշան մեր
Յեղին անյողգողդ կամքին ու կենսու-
նակութեան, ծածանէ՛ Դուն յաւիտե-
նօրէն: Մեր հոգիները զինուած Քեզ-
մով ու մեր հաւատքներն աւելի ամ-
րապինդ, մենք լոյս ու արեւ պիտի
տանինք մեր սեւ սուգի հայրենիքին,

Լեանք ու ժպիտ՝ մեր արիւնլուայ
դաշտերուն ու աւեր գիւղերուն, և այն
ատեն, վստա՛հ եղիր, անո՛նք, որ Աղա-
տութեանդ համար, աշխարհի չորս
ծագերուն մէջ, անթիւ ու անհամար,
ահռելօրէն փակեցին իրենց աչքերը,
պահիկ մը գլուխնին վեր պիտի առնեն
իրենց շիրիմներէն, ու պիտի գոչեն
ժպտադէմ եւ միաբերան.

«**Ո**ղջո՛յն, ողջո՛յն Քեզ, ո՛վ հայկական
սուրբ Դրօշակ, եւ հազար համբոյր
երեք գոյներուդ...»

Պարիս, 17 Մայիս, 1919

300

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0694416

11

16544